

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakértői véleménye

A szakvélemény címe: Lámpatestekhez és virágládához kapcsolódó szerzői jogok

Ügyszám: SzJSzT-04/16.

A MEGKERESŐ ÁLTAL FELTETT KÉRDÉSEK:

A) A Törvényszék kérdései

1. Vizsgálja meg a 13. sorszámú felperesi beadványhoz csatolt felperes Zrt. által forgalmazott Pannon lámpatest, az F/8 számmal csatolt Góliát Eger lámpatest, az F/9 számmal Schröder Eger lámpatest és az F/10 számmal csatolt Leander virágláda ismertetőjét. A vizsgált dokumentumok alapján állapítsa meg, hogy az azokban szereplő lámpatestek, illetve virágláda a szerzői jog által védett alkotásnak minősülnek-e.

2. Amennyiben igen, úgy vesse össze azokat a szintén a 13. számú beadvány mellékleteit képező alperesi termék ismertetőikkel. Konkrétan a Nostalgia Paneka (F/13), a Nostalgia Szeged (F/14), a Nostalgia Eger (F/15) a Kőrös Led (F/16) lámpatestek és az Ambiance virágláda (F/17) ismertetőivel. Amennyiben a fent említett felperesi és alperesi művek egymásnak átdolgozása vagy másolatai lennének, úgy állapítsa meg a felhasználások százalékos értékét is.

B) Alperes kérdései

1. A felperesi termékek állhatnak-e annak ellenére szerzői jogi védelem alatt, hogy azok a felperes által is elismerten korabeli termékek mintájára készültek, melyek tekintetében a felperes legfeljebb csak a modern világítási követelményekből adódó, műszaki megfontolásokon alapuló módosításokat végzett.

2. Megállapítható-e az, hogy az alperesi termékek a korabeli termékek, illetve a közbeszerzési kiírások alapján, továbbá alperes saját korábbi termékei formavilágának felhasználásával lettek elkészítve, illetve - erre figyelemmel - megállapítható-e minden kétséget kizáróan, hogy alperes termékei a felperesi termékek átdolgozásai vagy másolatai?

TÉNYÁLLÁS

Az alábbiakban összefoglaljuk a feltett kérdések megválaszolása szempontjából releváns tényállást.

A perbeli felek lámpatestek gyártásával és forgalmazásával foglalkoznak. 2013 júliusában felperesek tudomására jutott, hogy az alperes az I. r. felperes által gyártott "Multipole" fantázianevű lámpatestekhez megtevesztésig hasonlító termékeket szállított Győrbe egy közbeszerzési eljárás keretében. Majd a felperesek további alperesi lámpatestek tekintetében is úgy vélték, hogy azok az általuk forgalmazottak másolata. A felperesek több ügyvédi felszólító levélben hívták fel az alperest az általuk jogellenesnek tartott felhasználási módok beszüntetésére. Ezt követően nyújtottak be keresetet, melynek többszöri módosításával kérték, hogy a bíróság állapítsa meg a szerzői jogi jogsértést, melyet a felperesi álláspont szerint az alperes, a 13. sorszámú előterjesztett felperesi beadvány 2. oldalán 1-5 pontokban felsorolt saját

termékeihez hasonlóan állított alperesi termékekkel, többszörözés, terjesztés és termékek kiállításával megvalósított. A jogsértésre való tekintettel kérte a bíróságtól, hogy kötelezze az alperest a termékek forgalmazásának megszüntetésére, forgalomból történő visszahívásukra, a velük kapcsolatos kiadványok megsemmisítésére, a további jogsértéstől való eltiltásra és kártérítés megfizetésére. Másodlagos kereseti kérelmükben az 1996. évi LVII. törvényre hivatkozással kérték jellegbitorlás megállapítását és gazdagodás visszatérítését vagy kártérítést az elsődleges kereseti kérelemmel azonos összegben.

Az alperesi védekezés szerint a termékei független alkotómunka eredményeként jöttek létre. Álláspontja szerint a perbeli lámpatestekre vonatkozóan elnyert pályázatok nem meghívásos pályázatok voltak, tehát arról sem a pályázatok kiírója, sem pedig az alperes nem tudott, hogy ezekre a lámpákra vonatkozóan felperesnek szerzői jogai lettek volna, mert ez esetben a szerzői jogok alapján meghívásos, zárt pályázatot kellett volna tartani. Továbbá felhívta a figyelmet az A/29-es számon mellékelt kiadványra, amely alapján az látszik, hogy a most perbe vitt lámpatestek már korábban a köztereken szereplő lámpatesteknek az utóbb rekonstruált másolata, és maga ezen kiadvány is 1993-as.

Az alperes továbbá azzal védekezett a 2015. március 18-i érdemi ellenkérelmében, hogy a sérelmezett Ambiance virágláda középkori francia minta alapján született, és képeket csatolt annak igazolására, hogy hasonló virágládák díszítették a Versailles-i palota kertjét már a XVII. században is.

A felperesek a 2016. április 11-i beadványukhoz egy egri téren található lámpatestekről készült fotókat mellékeltek, és azokkal kapcsolatban előadták, hogy a felperesi termékek ihletőjeként szolgáltak, azonban felperesi termékek a hasonlóság ellenére első ránézésre is egyértelműen különböznek: az eredeti lámpatest hosszúkásabb, a nagysága és arányai is eltérőek, valamint a lámpaoszlop és a felfüggesztés is egészen más. Álláspontjuk szerint az alperesi kifogásolt termékek jobban hasonlítanak a II. rendű felperes termékeire, mint a korabeli lámpatestre, így az alperes megsértette a II. rendű felperes szerzői jogait.

Az alperes a 2016. április 19-i észrevételében még rámutatott, hogy az egri téri korabeli lámpákhoz viszonyított minimális alak-eltérések kizárólag műszaki eredetűek, így nem illeti meg szerzői jogi védelem a felperesi termékeket.

AZ ELJÁRÓ TANÁCS SZAKVÉLEMÉNYE

Előzetes megállapítások

(a) Az SzJSzt kizárólag szerzői jogi tárgyú kérdésekben adhat szakvéleményt.¹

Az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást.²

---

¹ A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) - a Szakértő Testület feladatai cím alatt - kimondja, hogy a Szakértő Testület a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 101. § (1) és (3) bekezdésében megjelölt ügyekben szakértői véleményt ad bírósági vagy hatósági megkeresés, vagy megbízás alapján. E rendelet alkalmazásában szerzői jogi jogvitás ügy az Szt.-ben szabályozott szerzői, szomszédos és adatbázis-előállítói jogok érvényesítésével összefüggő bármely jogvita. Az Szt. 101. § (3) bek. szerint a szerzői jogi szakértő testület felkérésre peren kívül is adhat szakvéleményt a felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésekben.

² R. 8.§ (1) bek.

(b) Az ügy tárgyát képező lámpatesteken, valamint virágládán, mint szerzői műveken két pozitív feltétel fennállása esetén keletkezik védelem. A szerzői jogról szóló LXXVI. törvény (a továbbiakban: az Szjt.) 1. §-ának (2) bekezdése szerint az első feltétel, hogy az alkotás, mint eredmény az irodalom, a tudomány és a művészet alá tartozzon.

A szerzői jogi védelem fennállásának másik pozitív feltételét az Szjt. 1. §-ának (3) bekezdése határozza meg: „A szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítélétől.”

Az 1.§-hoz fűzött miniszteri indokolás ehhez a következőket teszi hozzá: „A törvény a magyar és a nemzetközi szerzői jogi felfogásban egyaránt általánosan elfogadott elvet tükröz annak egyértelművé tételével, hogy a szerzői jogi védelem az alkotást a szerzői szellemi tevékenységből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelemnek a mű egyéni, eredeti jellegén kívül más feltétele nincs, nem is lehet.”

A Testület 38/2003. számú szakértői véleménye a Testület gyakorlatát tükrözve rámutat arra, hogy milyen szellemi alkotás minősülhet szerzői műnek: *„Olyan szellemi alkotás, amely egyéni abban az értelemben, hogy az adott körülmények között lehetőség van többféle kifejezési módra, s ezek közül a szerző egyéni módon valósítja meg azok egyikét vagy másikat, s amely eredeti abban az értelemben, hogy az nem csupán valamely már meglévő alkotás szolgai másolata.”*³

(c) A fentiekből következik, hogy a Törvényszék első kérdésének megválaszolásához elengedhetetlen annak vizsgálata, hogy a szerző milyen meglévő alkotások ismeretében valósította meg a felperesi lámpatesteket, illetve virágládát.

A korábbi minták feltárása, és annak eldöntése, hogy azokról a szerző tudott-e, elsősorban bizonyítási kérdés. Az eljáró tanács bizonyítási eljárást nem folytat le, azonban az iratok alapján a következő megállapításokat tudja tenni.

A felperesek a 2016. április 11-i beadványukban maguk jelölték meg azt a korabeli lámpatestet, amely alapul szolgált a Góliát Eger és Schréder Eger terméknevű lámpatestek megalkotásánál.

A Pannon lámpatest tekintetében felperesek nem jelölték meg forrásművet, és alperes sem állította, hogy ez valamely korábbi lámpatestek másolata lenne. A tanácsnak nincs oka kétségbe vonni a Pannon lámpatestek eredetiségét.

Az alperes által hivatkozott Versaille-i virágládák a Leander virágládák előzményeként szolgálhattak, amelyek a fotók alapján valóban nagyfokú hasonlóságot mutatnak. Mindamellet az eljáró tanács nem látta sem bizonyítottnak, sem cáfoltnak, hogy a felperesi virágládák a Versaille-i virágládák másolatai lennének, így nem vonta kétségbe a Leander virágládák eredeti jellegét. Szintén nem volt megállapítható, hogy az alperesi Ambiance virágládákat nem a Versaille-i virágládákból, hanem a Leander virágládákból kiindulva alkották meg.

(d) Az eljáró tanács megjegyzi, hogy a képzőművészeti, az iparművészeti és az ipari tervezőművészeti alkotásokon fennálló szerzői jogi védelem feltétele minőségileg különbözik a formatervezési minták oltalmazhatósági követelményétől: míg a mintaoltalom feltétele az objektív, világszintű újdonság, addig a szerzői jog által megkövetelt, a *„szerző szellemi*

---

³ Lásd: „A szerzői jog a gyakorlatban – A Szerzői Jogi Szakértő Testület véleményeinek gyűjteménye (1997-2003)”, KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó, 2004. 77.old.

tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jelleg" csak szubjektív újdonságot feltételez. Nem kizárt tehát, hogy két szerző egymástól függetlenül saját szellemi alkotásként ugyanazt a művet hozza létre, amelyek így egymásra tekintet nélkül szerzői jogi védelmet élveznek. Az egyéni jelleg megléte azonban mindig valamilyen alkotói szabadságot feltételez, és minél nagyobb az alkotói szabadságfok (tehát minél nagyobb a szerző mozgástere), annál valószínűtlenebb, hogy két szerző egymástól függetlenül ugyanazt a kifejezési módot választaná.

A kétféle oltalom objektív, illetve szubjektív feltételéhez igazodik a kétféle oltalom terjedelme is: míg a későbbi mintát eredetére tekintet nélkül tilos engedély nélkül használni, amennyiben az egy oltalom alatt álló korábbi mintával azonos (vagy a tájékozott felhasználóra nem tesz eltérő összehasonlást), addig a szerzői jogi védelem alapján csak a védett mű másolásával, illetve átdolgozásával keletkező alkotással szemben lehet fellépni, az önálló alkotómunka eredményével szemben nem.

Ha több hasonló formai alkotás is létezik, akkor a szerzői jogok megsértésének megállapításához elengedhetetlen annak bizonyítása, hogy a későbbi alkotás az ellentartott korábbi mű másolásán vagy átdolgozásán alapul, nem pedig valamely más korábbi művön.

A) A Törvényszék kérdései

1. Vizsgálja meg a 13. sorszámú felperesi beadványhoz F/7 számmal csatolt felperes Zrt. által forgalmazott Pannon lámpatest, az F/8 számmal csatolt Góliát Eger lámpatest, az F/9 számmal Schréder Eger lámpatest és az F/10 számmal csatolt Leander virágláda ismertetőjét. A vizsgált dokumentumok alapján állapítsa meg, hogy az azokban szereplő lámpatestek, illetve virágláda a szerzői jog által védett alkotásnak minősülnek-e.

i) Pannon lámpatest (F/7-es melléklet)

Egy lámpatest külső formáját tekintve igen sokféle kifejezésmódra van lehetőség. Jelen esetben a szerző mozgástere kiterjedt a fényvető karima méretének, alakjának megválasztására, a fényvető karima és a felfüggesztési pont közötti test hosszának, tagolásának, a különböző átmérőjű részek közötti átmenetek (ívelt, szögletes, lépcsőzetes, stb.) megválasztására. A villamos alkatrészek elhelyezése, mint műszaki követelmény, csekély módon csökkentik az alkotói szabadságfokot, ahogy ez a felek által becsatolt katalógusokban látható nagyszámú formai kialakításból is kitűnik. Az eljáró tanácsnak nem volt oka feltételezni, hogy a szerző ne a saját szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti alkotást hozott volna létre, ezért ellenkező bizonyításáig a Pannon lámpatestet a szerzői jog által védett alkotásnak kell tekinteni.

ii) Góliát Eger lámpatest (F/9-es melléklet)

Felek egybehangzóan állították, hogy a Góliát Eger lámpatesteket a szerző az egri téren található lámpatestek alapján hozta létre. A felperesek által csatolt fényképet, illetve annak az Interneten fellelhető színes eredetijét megvizsgálva az eljáró tanács megállapította, hogy a "Góliát Eger" lámpatest ahhoz igen hasonló. A fényvető karimák alakja, állása, az egész lámpatesthez viszonyított aránya szinte azonos. A perbeli lámpatestnél a fényvető karimát függőleges falú hengeres házrész követi amely egy kisebb henger által alkotott lépcsőn, majd enyhén homorú ívű kúpos részen keresztül csatlakozik egy hosszúkás szárhoz. A fényképen látható korabeli lámpatestnél hiányzik a plusz lépcső, helyette egy enyhén befelé döntött falú hengeres házrész található élben egy enyhe ívű kúpos résszel, amely átvezet a lámpatest hosszúkás szárához. A korabeli lámpatest ezenkívül, az Interneten elérhető fotóra ránagyítva, gyöngyszerű díszítőelemeket tartalmaz a közel függőleges falú házrész és a kúpos rész találkozásánál. Ilyen díszítőelemek a perbeli lámpatestnél nem figyelhetők meg. A perbeli lámpatestnél az extra lépcső és a kicsit nyújtottabb kúpos rész teljes magassága arányait tekintve nagyobb, míg a

hengeres szár magassága arányait tekintve kisebb, mint a korabeli lámpatest hasonló elemeinek arányai. A hosszúkás szárból mindkét lámpatestnél alsó és felső vízszintes gyűrű ugrik ki. A korabeli lámpatest kinagyított fényképen a hosszúkás száron a két gyűrű közt elég rosszul kivehető ablakszerű díszítő berakás látható, a perbeli lámpatestnél ilyen nincs. A felső gyűrűt mindkét lámpatest esetén egy harang alakú rész követi, amely korabeli lámpatestnél a lámpaoszlop íves tartórúdjához kapcsolódik, míg a perbeli lámpatest katalógus képein egy egyenes tartószárban folytatódik. A tartószárak alakját az eljáró tanács nem vette figyelembe, mivel azok a felperesek által csatolt katalógus képek alapján is a lámpaoszlophoz igazodóan változnak, és helyettesíthetők a lámpaoszlophoz tartozó íves tartórúddal, így nem képezik a lámpatest részét.

Arra tekintettel, hogy a lámpatestek kialakításánál milyen nagy az alkotói szabadságfok, és ehhez képest mennyire csekélyek a korabeli lámpatestekhez képesti eltérések, amelyek elsősorban a díszítő elemek elhagyásában, illetve műszaki megfontolásból adódó méretarány változásban nyilvánulnak meg, az eljáró tanácsnak az az álláspontja, hogy a Góliát Eger lámpatest nem minősül a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti alkotásnak, így nem illeti meg szerzői jogi védelem.

iii) Schréder Eger lámpatest (F/9-es melléklet)

A Schréder Eger lámpatest "maxi" változata gyakorlatilag megegyezik a fent vizsgált Góliát Eger lámpatesttel. A "midi" és "mini" változatok csupán abban különböznek, hogy ezeknél az extra lépcsős elem gyakorlatilag eltűnik, a lámpatestek méretei pedig arányosan csökkennek. Ezek még közelebb állnak a korabeli egri téri lámpatestekhez, ezért ezeknél sem állapítható meg a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jelleg, tehát szerzői jogi védelem sem illeti meg a Schréder Eger lámpatesteket.

iv) Leander virágláda (F/10)

Leander virágládák szögletes ládát, a láda éleit alkotó oszlopokat, és az oszlopokat összekötő merevítő keresztpántokat tartalmaznak, a lábak kialakítása lépcsőzetes, a keresztpántokon markáns díszszegecsek találhatóak, az oszlopokat díszítő fejrészek gömb alakúak.

A Leander virágláda nagymértékű hasonlóságot mutat az alperes által hivatkozott Versaille-i virágládákhoz, amennyire az a nem túl jó minőségű fotókból kivehető. Mivel a fotókon a részletek nem látszódnak, a szögletes, oszlopokon álló ládaforma pedig közismertnek tekinthető, ezért nem dönthető el, hogy a Leander virágláda pontosan milyen mértékben hasonlít a korabeli virágládákra. Amennyiben a Leander virágládát azok másolásával hozták létre, úgy nem rendelkezik a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jelleggel, és így szerzői jogi védelem alatt sem állhat. Ennek eldöntése azonban a tények bizonyítására vonatkozó kérdés, amelyre az eljáró tanácsnak nincsen hatásköre. Ellenkező bizonyításáig azonban a Leander virágládát a szerzői jog által védett alkotásnak kell tekinteni.

2. Amennyiben igen, úgy vesse össze azokat a szintén a 13. számú beadvány mellékleteit képező alperesi termék ismertetőikkel. Konkrétan a Nosztalgia Paneka (F/13), a Nosztalgia Szeged (F/14), a Nosztalgia Eger (F/15) a Kőrös Led (F/16) lámpatestek és az Ambiance virágláda (F/17) ismertetőivel. Amennyiben a fent említett felperesi és alperesi művek egymásnak átdolgozása vagy másolatai lennének, úgy állapítsa meg a felhasználások százalékos értékét is.

i) Nosztalgia Paneka lámpatest (F/13-as melléklet)

Alperes előadása szerint a lámpatest saját fejlesztés eredménye.

A Paneka lámpatest a Pannon lámpatestre hasonlít a legjobban, azonban attól is számos formai jegyben különbözik (arányaiban kisebb fényvető karima, legömbölyített falú harangszerű test, amelyet egy gyűrű zár, felül kiszélesedő hengeres rész található, a gyűrű és a felső kiszélesedő hengeres rész közt keskeny horony), amely különbségek összességében eltérő összhatást eredményeznek, és kizárják a másolást.

Annak eldöntése, hogy az alperes a saját lámpatestéhez a Pannon lámpatest átdolgozásával jutott, nem pedig a nagyszámú hasonló stílusú korábbi lámpatest inspirálta, bizonyítási kérdés, amelyre az eljáró tanácsnak nincsen hatásköre. Az eljáró tanács megjegyzi, hogy ha ez bizonyítást is nyer, a felhasználás mértéke csekély, 20% körüli, mivel ez esetben az átdolgozás a méretarányok és formák jelentős megváltoztatásával járt.

ii) Nostalgia Szeged, Nostalgia Eger és Körös Led lámpatest (F/14-es melléklet)

A Nostalgia Szeged, a Nostalgia Eger és a Körös Led lámpatestek a felperesi Eger lámpatestekkel mutatnak olyan nagyfokú hasonlóságot, ami kimeríti a szolgai másolás fogalmát, amennyiben bizonyítást nyer, hogy alperes az Eger lámpatesteket vette alapul. Mivel azonban az Eger lámpatestek az eljáró tanács szerint nem állnak szerzői jogi védelem alatt, ezért szerzői jogi szempontból a másolás ténye is közömbös.

iii) Ambiance virágláda (F/17-es melléklet)

A 2. kérdés megválaszolásához az eljáró tanács feltételezi, hogy a Leander virágládát nem a Versaille-i virágládák mintájára hozták létre, így megilleti a szerzői jogi védelem.

Az Ambiance virágláda több formai jegyben is eltér a Leander virágládától: a lábak kialakítása nem lépcsőzetes, hanem egyenes hasáb, a láda éleit alkotó oszlopokat összekötő merevítő keresztpántokon nincsenek díszszegecsek, a pántok maguk nem síklapok, hanem az oldalak síkjából kiugró profilos elemek, az oszlopokat díszítő végek nem gömb alakúak, hanem két szintben elhelyezkedő szögletes lapok, és a felső lapra illeszkedő félgömbök. A különbségekre való tekintettel az Ambiance virágláda nem tekinthető a Leander virágláda másolatának.

Az Ambiance virágláda akkor minősül a Leander virágláda átdolgozásának, ha bizonyítást nyer, hogy annak megalkotásakor a Leander virágláda szolgált alapul, és nem valamely más, ismert korábbi minta (például a Versaille-i virágládák). A felhasználás százaléka is attól függ, hogy kizárólag a Leander virágláda szolgált-e inspirációul, vagy más mintát is figyelembe vett a szerző, és ha igen, milyen mértékben. Ezek a tényállás bizonyítására vonatkozó kérdések, amelyekre az eljáró tanácsnak nincs hatásköre.

Amennyiben bizonyítást nyer, hogy az Ambiance virágláda kizárólag a Leander virágláda átdolgozásával született, úgy a felhasználás mértéke kb. 60%. Az értéket az eljáró tanács az alapján határozta meg, hogy az alapvető jegyek (szögletes faláda, négy oszlop lábbal és fejrészsel, az oszlop közt hasonló osztásban két merevítő pánt) megegyeznek, azonban ezek részben funkcionális választást tükröznek, ugyanakkor a nagyobb alkotói szabadságot engedő részletekben (oszlop láb, fejrész, pántok formája) számos eltérés van.

B) Alperes kérdései

1. A felperesi termékek állhatnak-e annak ellenére szerzői jogi védelem alatt, hogy azok a felperes által is elismerten korabeli termékek mintájára készültek, melyek tekintetében a felperes legfeljebb csak a modern világítási követelményekből adódó, műszaki megfontolásokon alapuló módosításokat végzett.

Igen, a műszaki megfontolású módosítások is megnyilvánulhatnak a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jelleggel.

2. Megállapítható-e az, hogy az alperesi termékek a korabeli termékek, illetve a közbeszerzési kiírások alapján, továbbá alperes saját korábbi termékei formavilágának felhasználásával lettek elkészítve, illetve - erre figyelemmel - megállapítható-e minden kétséget kizáróan, hogy alperes termékei a felperesi termékek átdolgozásai vagy másolatai?

Ez a tényállás bizonyítására vonatkozó kérdés, amelyre a Testületnek nincs hatásköre.

Budapest, 2016. június 24.

Dr. Berki Ádám
a tanács elnöke

Dr. Kacsuk Zsófia
a tanács előadó tagja

Pohárnok Mihály
a tanács szavazó tagja